

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/146224,Uroczystosci-upamietniajace-Radomski-Czerwiec-03976-Radom-25-czerwca-2021.html>
2021-09-25, 08:23

Uroczystości upamiętniające Radomski Czerwiec '76 - Radom, 25 czerwca 2021

W Radomiu upamiętniono protesty z czerwca 1976 r.

Oficjalne uroczystości upamiętniające strajki w Radomiu w czerwcu 1976 r. rozpoczęły się 25 czerwca od złożenia kwiatów pod tablicą upamiętniającą Radomski Czerwiec '76, która znajduje się na budynku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Budynek ten został wzniesiony w 1938 r. na potrzeby leśników. Po II wojnie światowej usadowił się tam Komitet Wojewódzki PZPR. W wolnej Polsce w budynku ponownie zaczęli urzędować polscy leśnicy.

Od lewej dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN), Zofia Romaszewska (Doradca Prezydenta RP), Marek Suski (Poseł Sejmu RP).
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76.
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76.
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Stanisław Kowalski (prezes Stowarzyszenia Radomski Czerwiec '76) na tle tablicy upamiętniającej strajki w czerwcu 1976 r. w Radomiu. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76.
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Antoni Macierewicz (Poseł na Sejm RP). Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Jan Józef Kasprzyk (Szef Urzędu ds. Kombatanatów i Osób Represjonowanych).
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Poczty sztandarowe podczas uroczystości upamiętniających Radomski Czerwiec '76.
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Kwiaty złożone pod tablicą upamiętniającą Radomski Czerwiec '76.
Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Pomnik Czerwca 1976 r. w Radomiu. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Później uroczystości przeniosły się na skrzyżowanie ul. 25 Czerwca 76 i Żeromskiego, gdzie znajduje się pomnik Czerwca 1976 roku. Tam złożono kwiaty i zapalono znicze. Ostatnim punktem programu oficjalnych obchodów upamiętniających protesty było nabożeństwo w katedrze radomskiej.

W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, służb mundurowych, organizacji społecznych oraz przedstawiciele Instytutu Pamięci Narodowej: dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN), Marcin Krzysztofik (dyrektor IPN Lublin), Danuta Pawlik (naczelnik Delegatury IPN Radom).

Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

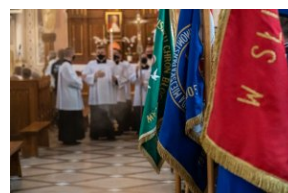
Uczestnicy oficjalnych obchodów upamiętniających Radomski Czerwiec '76. Na pierwszym planie od lewej Jan Józef Kasprzyk (Szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych), dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN), Marcin Krzysztofik (dyrektor IPN Lublin). Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Kwiaty składane pod pomnikiem Czerwca 1976 r. w Radomiu. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Przedstawiciele IPN złożyli kwiaty pod pomnikiem Czerwca 1976 r. w Radomiu. Od lewej Danuta Pawlik (naczelnik Delegatury IPN Radom), dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN), Marcin Krzysztofik (dyrektor IPN Lublin). Fot. Dawid

Uroczystości upamiętniające Radomski Czerwiec '76. Nabożeństwo w katedrze radomskiej. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uroczystości
upamiętniające
Radomski Czerwiec '76.
Nabożeństwo w
katedrze radomskiej.
Fot. Dawid Florczak/IPN
Lublin

Marek Suski (Poseł na
Sejm RP). Fot. Dawid
Florczak/IPN Lublin

Czerwiec '76 to fala strajków i demonstracji ulicznych, jakie miały miejsce 25 czerwca 1976 r. Objęły one około 70-80 tys. osób w co najmniej 90 zakładach pracy na terenie 24 województw. Bezpośrednią przyczyną protestu była zapowiedziana 24 czerwca w Sejmie PRL przez premiera Piotra Jaroszewicza drastyczna podwyżka cen wielu artykułów żywnościowych (m.in. mięso i ryby – 69 proc., nabiał – 64 proc., ryż – 150 proc., cukier – 90 proc.). Do sprowokowania wybuchu społecznego niezadowolenia przyczyniły się też niesprawiedliwe rekompensaty (zarabiający poniżej 1300 zł mieli otrzymać 240 zł, zarabiający powyżej 6000 zł – 600 zł). Podwyżkę władze przedstawił jako „projekt”, choć powszechnie zdawano sobie sprawę, że decyzje zapadły, cenniki wydrukowano, a rzekome konsultacje społeczne są fikcją.

W Radomiu, Ursusie i Płocku doszło 25 czerwca 1976 r. do pochodów i demonstracji, zakończonych starciami z MO, a w Radomiu – dramatycznymi walkami ulicznymi. W Radomiu strajk rozpoczęli robotnicy Zakładów Metalowych im. gen. Waltera, którzy wyszli na ulicę, aby powiadomić o strajku inne zakłady i ruszyć pod gmach KW PZPR. Do protestu przyłączyły się załogi 25 najważniejszych zakładów miasta – ogółem około 17 tys. osób. W kulminacyjnym momencie na ulicach miasta demonstrowało około 20-25 tys. osób. Demonstranci nakłonili I sekretarza KW do przekazania do Warszawy żądania odwołania podwyżki. Po dwóch godzinach oczekiwania okazało się, że w budynku nie ma już przedstawicieli partii (zostali ewakuowani przez funkcjonariuszy MO i SB) i tłum zaczął niszczyć wyposażenie, a przed godz. 15.00 gmach podpalono. Funkcjonujący w MSW sztab operacji „Lato 76” skierował do miasta oddziały ZOMO z Warszawy, Łodzi, Kielc i Lublina oraz słuchaczy Wyższej Szkoły Oficerskiej MO w Szczytnie – wieczorem zwarte oddziały MO liczyły około 1550 funkcjonariuszy. Doszło do gwałtownych walk ulicznych. W ich początkowej fazie w tragicznym wypadku zginęli dwaj demonstranci – Jan Łabęcki i Tadeusz Ząbecki – zabici przez rozpędzoną przyczepę wypełnioną betonowymi płytami, którą spychali w kierunku zbliżających się zomowców. Oprócz gmachu KW PZPR atakowano budynek KW MO i Urzędu Wojewódzkiego. Doszło do dewastacji sklepów i kradzieży. Oddziały milicji opanowały sytuację w mieście dopiero późnym wieczorem.

Do kolegów ds. wykroczeń skierowano łącznie 353 wnioski o ukaranie zatrzymanych, w

tym 214 w Radomiu W Radomiu w trybie przyspieszonym postawiono przed sądem 51 osób. Na kary więzienia skazano 42 osoby, w tym 28 – na pięć miesięcy do roku, zaś wobec 14 orzeczono karę od dwóch do trzech miesięcy aresztu. W zwykłym trybie w Radomiu osądzono 188 osób.

[Więcej.](#)